

Joanna Kogut

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

ORGANIZACJA SYSTEMU NADZORU PUBLICZNEGO NAD DZIAŁALNOŚCIĄ BIEGŁYCH REWIDENTÓW I FIRM AUDYTORSKICH

Streszczenie: W Polsce od 6 czerwca 2009 r., czyli od dnia wejścia ustawy z 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, obowiązuje nowy system kontroli wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów i działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Organami uprawnionymi do kontroli są: Krajowa Komisja Nadzoru i Komisja Nadzoru Audytowego. Sprawną realizację kontroli ma zapewnić Rozporządzenie Ministra Finansów obowiązujące od 18 lutego 2010 r., określające szczegółowe zasady i tryb przeprowadzania kontroli oraz wzór upoważnienia do jej przeprowadzania.

Słowa kluczowe: biegły rewident, Komisja Nadzoru Audytowego, kontrola, Krajowa Komisja Nadzoru, nadzór publiczny.

1. Wstęp

6 czerwca 2009 r. weszła w życie *Ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nadzorze publicznym* [6], zawierająca przepisy wynikające m.in. z postanowień *Dyrektywy 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych* [2].

Regulacje dyrektywy mają na celu poprawę jakości badania i przeglądów sprawozdań finansowych, co sprzyja wzrostowi zaufania podmiotów do tych sprawozdań oraz zwiększeniu atrakcyjności i konkurencyjności jednostek na rynkach międzynarodowych. Regulacje te zmierzają ponadto do ujednoczenia zasad i norm wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów oraz działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych na terytorium UE.

Do podstawowych przesłanek opracowania przez Komisję Europejską niniejszej dyrektywy można zaliczyć:

1) weryfikację wymagań stawianych osobowości i fachowości biegłego rewidenta, mającą zapewnić posiadanie przez biegłych rewidentów jednakowego w Unii Europejskiej poziomu odpowiednio sprawdzonej wiedzy i umiejętności, przestrzeganie najwyższych standardów etycznych, zasad poufności i tajemnicy zawodowej,

dokonywanie badania sprawozdań finansowych gwarantujące jednolicie wysoką ich jakość¹;

2) umocnienie niezależności biegłego rewidenta i podmiotów uprawnionych do badania podczas analizy sprawozdań finansowych oraz przejrzystości jego działania;

3) stworzenie skutecznego systemu nadzoru publicznego nad działalnością zarówno biegłych rewidentów, jak i zatrudniających ich firm audytorskich;

4) wzmocnienie systemu sankcji i dochodzeń, poprzez obowiązkową rejestrację biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, służącego zapobieganiu i poprawianiu niewłaściwie przeprowadzonych badań sprawozdań finansowych;

5) roztoczenie szczególnej pieczy nad tzw. jednostkami zainteresowania publicznego, dzięki stworzeniu w nich komitetu audytu i usprawnieniu systemu kontroli wewnętrznej.

Jedną z najważniejszych regulacji nowej ustawy jest stworzenie systemu nadzoru publicznego nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta i działalnością firm audytorskich.

W tym celu został powołany nowy, niezależny organ nadzoru publicznego – Komisja Nadzoru Audytowego (KNA). Podstawowe zasady działania KNA, a także przebieg kontroli określa sama ustawa. Na ministra finansów został nałożony obowiązek uszczegółowienia regulacji, tak aby zapewnić sprawną realizację kontroli i udział kontrolowanego w czynnościach kontrolnych, które zostały zawarte w *Rozporządzeniu Ministra Finansów z 15 stycznia 2010 r. w sprawie kontroli wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów i działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych* [4], obowiązującą od 18 lutego.

Przepisy rozporządzenia stosuje się także do przeprowadzanych przez Krajową Komisję Nadzoru (KKN – organ Krajowej Izby Biegłych Rewidentów, KIBR) kontroli przestrzegania przepisów i procedur związanych z wykonywaniem czynności rewizji finansowej przez biegłych rewidentów oraz działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych.

Celem artykułu jest więc przedstawienie zmian prawnych i organizacyjnych w zakresie nadzoru publicznego nad działalnością biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, zmierzających do poprawy jakości badanych sprawozdań finansowych.

2. Zasady i tryb przeprowadzania kontroli

Rozporządzenie z 15 stycznia 2010 r. [4] określa szczegółowe zasady i tryb przeprowadzania kontroli wraz ze wzorem upoważnienia do jej przeprowadzania. Pojęcie kontroli zostało w nim określone jako kontrola sprawowana przez Krajową Komisję

¹ Ma to zapewnić stosowanie międzynarodowych standardów rewizji finansowej.

Nadzoru oraz Komisję Nadzoru Audytowego nad biegłymi rewidentami oraz podmiotami uprawnionymi do badania sprawozdań finansowych.

Zgodnie z rozporządzeniem [4, par. 3, pkt 1] osoba przeprowadzająca kontrolę musi opracować program kontroli, zatwierdzony przez właściwy organ kontroli, w którym określa się:

- 1) numer i temat (tytuł) kontroli,
- 2) nazwę i adres kontrolowanego,
- 3) zakres przedmiotowy kontroli i okres nią objęty,
- 4) termin przeprowadzenia kontroli,
- 5) wskazówki metodyczne, z uwzględnieniem określenia sposobu i technik przeprowadzania kontroli oraz wskazania problemów, na które należy zwrócić szczególną uwagę w badaniach kontrolnych,
- 6) wykaz przepisów prawnych dotyczących zakresu kontroli.

O zakresie i terminie kontroli organ kontroli musi zawiadomić kontrolowanego na piśmie, a sama kontrola wykonywana jest przez co najmniej dwie osoby na podstawie imiennego upoważnienia do wykonywania czynności kontrolnych.

Osoba przeprowadzająca kontrolę powinna mieć zapewnione warunki i środki umożliwiające sprawne przeprowadzenie kontroli, a zwłaszcza:

- dokumenty i ich kserokopie sporządzone na potrzeby kontroli,
- pomoc techniczną w zakresie uzasadnionym potrzebami kontroli,
- w miarę możliwości, samodzielne pomieszczenie i miejsce do przechowywania dokumentów.

Osoba ta dokumentuje przebieg i wyniki czynności kontrolnych w aktach kontroli, które obejmują dowody i inne dokumenty mające znaczenie dla ustaleń prowadzonej kontroli, a w szczególności: upoważnienie, program kontroli, protokoły z ustnych wyjaśnień i oświadczeń oraz protokołów kontroli. Do akt kontroli dołącza się zastrzeżenia kontrolowanego do protokołu kontroli, wystąpienie pokontrolne oraz protokoły realizacji zaleceń.

W przypadku ujawnienia w toku kontroli okoliczności wskazujących na popełnienie przestępstwa osoba przeprowadzająca kontrolę zobowiązana jest do niezwłocznego poinformowania o tym, w formie pisemnej, właściwego organu kontroli oraz zabezpieczenia dowodów w sposób uniemożliwiający ich uszkodzenie, zniszczenie lub zaginięcie.

Skierowanie do kontrolowanego, przez właściwy organ kontroli, wystąpienia pokontrolnego oraz terminu usunięcia stwierdzonych w wyniku kontroli nieprawidłowości rozpoczyna bieg w dniu następującym po dniu doręczenia kontrolowanemu wystąpienia pokontrolnego.

Natomiast kontrolowany zobowiązany jest niezwłocznie, nie później niż w dniu następnym po upływie terminu usunięcia nieprawidłowości, przekazać właściwemu organowi kontroli informację o ich usunięciu, ze wskazaniem sposobu ich poprawy. Kontrola realizacji zaleceń pokontrolnych, wskazanych przez właściwy organ kontroli, dokonywana jest przez osobę przeprowadzającą kontrolę.

Tabela 1. Zakres praw i obowiązków kontrolowanego i osoby przeprowadzającej kontrolę

Prawa i obowiązki podczas przeprowadzania kontroli
<p>a) Kontrola jest prowadzona w siedzibie kontrolowanego lub w miejscu wykonywania działalności, w godzinach pracy lub w czasie faktycznego wykonywania działalności przez kontrolowanego.</p> <p>b) Kontrolowany lub upoważniona przez niego osoba uczestniczy w czynnościach kontrolnych.</p> <p>c) Osoba przeprowadzająca kontrolę, w zakresie wynikającym z upoważnienia, jest uprawniona do:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wstępu do wszystkich pomieszczeń kontrolowanego, – wglądu do wszelkich dokumentów kontrolowanego, – sporządzania uwierzytelnionych kopii, odpisów lub wyciągów z dokumentów oraz zestawień i danych niezbędnych do przeprowadzenia kontroli, – wglądu do danych zawartych w systemie informatycznym kontrolowanego oraz sporządzenia kopii lub wyciągów z tych danych, w tym w formie elektronicznej, – żądania udzielania ustnych lub pisemnych wyjaśnień w zakresie objętym kontrolą, w terminie przez nią wyznaczonym, oraz zapewnienia terminowego złożenia wyjaśnień przez pracowników, – żądania zapewnienia warunków i środków będących w dyspozycji kontrolowanego niezbędnych do sprawnego przeprowadzania kontroli, – żądania zapewnienia nienaruszalności zabezpieczonych przez kontrolującego materiałów pozostawionych na przechowanie u kontrolowanego. <p>d) Informacje pisemne sporządzane przez kontrolowanego na potrzeby przeprowadzanej kontroli powinny być podpisane przez osoby upoważnione. W przypadku odmowy podpisania osoba przeprowadzająca kontrolę sporządza adnotację.</p> <p>e) Zgodność z oryginałem odpisów, kserokopii i wyciągów z dokumentów potwierdza osoba upoważniona do reprezentowania kontrolowanego.</p> <p>f) W razie niebezpieczeństwa utraty dowodów osoba przeprowadzająca kontrolę może wskazać sposób zabezpieczenia dowodów przez przechowywanie ich w miejscu prowadzenia działalności przez kontrolowanego w oddzielnym, zamkniętym i opieczętowanym pomieszczeniu. O zwolnieniu dowodów spod zabezpieczenia decyduje osoba przeprowadzająca kontrolę.</p> <p>g) Z przeprowadzonej kontroli osoba kontrolująca sporządza, w terminie 30 dni od dnia zakończenia kontroli, protokół kontroli, który jest przekazywany kontrolowanemu; protokół ten podpisują osoba przeprowadzająca kontrolę oraz kontrolowany.</p> <p>h) Osoba przeprowadzająca kontrolę powinna pouczyć kontrolowanego o przysługującym prawie zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu oraz o prawie odmowy podpisania protokołu, a kontrolowany powinien pouczenie podpisać.</p> <p>i) Odmowa podpisania protokołu przez kontrolowanego wymaga sporządzenia przez niego pisemnego uzasadnienia dołączonego do protokołu.</p> <p>j) Kontrolowany albo osoba przez niego upoważniona potwierdza odbiór protokołu, umieszczając pisemne oświadczenie w protokole.</p> <p>k) Osoba przeprowadzająca kontrolę oraz kontrolowany albo osoba przez niego upoważniona parafują każdą stronę protokołu.</p> <p>l) Jeżeli kontrolowany odmawia lub uchyla się od odebrania protokołu kontroli, KNA lub odpowiednio KKN wzywa pisemnie kontrolowanego do złożenia oświadczenia o odbiorze protokołu, wyznaczając termin nie krótszy niż 7 dni do dokonania tej czynności. W przypadku bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu protokół uważa się za odebrany z upływem ostatniego dnia tego terminu.</p> <p>m) W terminie 14 dni od dnia potwierdzenia odbioru protokołu kontroli kontrolowany może zgłosić KNA lub odpowiednio KKN pisemne, umotywowane zastrzeżenia do treści protokołu.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [4].

Cytowane rozporządzenie określa także podstawowe prawa i obowiązki kontrolowanego oraz osoby przeprowadzającej kontrolę, które zostały zaprezentowane w tabeli 1.

3. Komisja Nadzoru Audytowego (KNA)

W związku z wejściem w życie ustawy dotyczącej rewizji finansowej w Polsce powstał nowy system nadzoru publicznego nad zawodem biegłego rewidenta i działalnością podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. W ramach tego systemu została utworzona Komisja Nadzoru Audytowego – kadencyjny organ administracji publicznej, niezależny w działaniu, kolegialny, finansowany z budżetu państwa. W odróżnieniu od nadzoru sprawowanego dotychczas przez ministra finansów, nowo powstały organ posiada znacznie szerszy niż dotychczas zakres kompetencji oraz instrumentów nadzorczych i kontrolnych.

Zgodnie z ustawą [6, art. 63] KNA sprawuje nadzór nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta, działalnością podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz działalnością KIBR.

Na pierwszą kadencję² KNA została powołana 2 lipca 2009 r., a w jej skład weszło dziewięciu członków, w tym po dwóch przedstawicieli: ministra finansów, Komisji Nadzoru Finansowego i KIBR oraz po jednym przedstawicielu: ministra sprawiedliwości, organizacji pracodawców oraz Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA. Członkowie KNA muszą m.in. posiadać obywatelstwo polskie, korzystać z pełni praw publicznych, mieć ukończone studia wyższe, nieposzlakowaną opinię oraz autorytet, a także wiedzę i doświadczenie w zakresie istotnym dla rewizji finansowej.

KNA wykonuje swoje zadania przy pomocy komórki organizacyjnej w Ministerstwie Finansów odpowiedzialnej za rachunkowość i rewizję finansową³. Podejmuje odpowiednie uchwały i wydaje decyzje administracyjne oraz postanowienia. Od wydanych przez nią decyzji administracyjnych przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie, składany do KNA.

Ustawa o biegłych rewidentach wymaga, w ślad za Dyrektywą 2006/43/WE [2], aby większość członków KNA co najmniej przez trzy lata przed powołaniem w jej skład oraz w trakcie trwania kadencji:

- nie wykonywała czynności rewizji finansowej,
- nie miała prawa głosu w podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych,
- nie była członkiem zarządu lub rady nadzorczej podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Zadania KNA określone w ustawie o biegłych rewidentach mają różnorodny charakter, poczynając od czynności administracyjnych po czynności operacyjne. Wykaz zadań zaprezentowano w tabeli 2.

² Kadencja KNA trwa cztery lata.

³ Obecnie jest to Departament Rachunkowości.

Tabela 2. Zadania Komisji Nadzoru Audytowego

Zadania Komisji Nadzoru Audytowego
<ul style="list-style-type: none"> • zatwierdzanie uchwał organów KIBR w przypadkach określonych w ustawie; • zatwierdzanie rocznych planów kontroli, sporządzanych przez KKN, dotyczących wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów i działalności firm audytorskich wykonujących czynności rewizji finansowej w Jednostkach Zainteresowania Publicznego (JZP); • przeprowadzanie kontroli oraz uczestniczenie w kontrolach w firmach audytorskich wykonujących czynności rewizji finansowej w JZP oraz w pozostałych firmach audytorskich; • rejestrowanie biegłych rewidentów i firm audytorskich z państw trzecich; • zaskarżanie do sądu administracyjnego niepodlegających zatwierdzeniu uchwał organów KIBR, które naruszają przepisy prawa lub godzą w interes publiczny lub też noszą znamiona pomyłki lub błędu – w terminie 30 dni od dnia doręczenia uchwał; • rozpatrywanie odwołań od uchwał organów KIBR; • przeprowadzanie kontroli dokumentacji stanowiącej podstawę podjęcia przez KRBR uchwał dotyczących wpisu biegłych rewidentów do rejestru lub wpisu firm audytorskich na listę; • zatwierdzanie kandydatów na kontrolerów przed ich zatrudnieniem oraz kontrolerów wyznaczonych do poszczególnych kontroli; • prowadzenie współpracy międzynarodowej, w tym w szczególności z Komisją Europejską, z organami nadzoru z innych państw UE oraz państw trzecich; • dokonywanie kontroli naliczonego wynagrodzenia za czynności rewizji finansowej; • wykonywanie innych zadań określonych w ustawie oraz innych czynności niezbędnych do prawidłowej ich realizacji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [6].

W przypadku powzięcia przez KNA informacji o nieprawidłowościach może zostać przeprowadzona kontrola; dokonują jej pracownicy Ministerstwa Finansów na podstawie imiennego upoważnienia (udzielonego przez KNA). Jest to kontrola pozaplanowa, dotycząca wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów i działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Jej zakres obejmuje:

- 1) system wewnętrznej kontroli jakości w podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych,
- 2) zgodność działania podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych z przepisami prawa,
- 3) dokumentację rewizyjną z wykonanych czynności rewizji finansowej,
- 4) liczbę i jakość wykorzystywanych zasobów kadrowych,
- 5) naliczone wynagrodzenie za czynność rewizji finansowej.

Z przeprowadzonej kontroli sporządzany jest protokół. W zależności od rodzaju stwierdzonych nieprawidłowości KNA kieruje do podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych zalecenie, wraz z określeniem terminu, usunięcia tych nieprawidłowości lub wydaje decyzję administracyjną o nałożeniu kary. W myśl ustawy [6, art. 83, ust. 1, pkt 2] do kar należą:

- sankcje finansowe – kary pieniężne w wysokości nieprzekraczającej 10% przychodów osiągniętych w poprzednim roku obrotowym z wykonania czynności rewizji finansowej i nie wyższej niż 250 000 zł,

- okresowy zakaz wykonywania czynności rewizji finansowej przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych (od 6 miesięcy do 3 lat),
- skreślenie z listy podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych,
- podanie do publicznej wiadomości informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach i karach nałożonych na podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych (jako kara dodatkowa).

W systemie przeprowadzanych kontroli wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów oraz działalności firm audytorskich należy zauważyć, że KNA upoważnia do przeprowadzenia kontroli w przypadku powzięcia informacji o nieprawidłowościach. Natomiast cykliczne kontrole tego typu przeprowadza samorząd biegłych rewidentów. Organem KIBR odpowiedzialnym za te kontrole jest Krajowa Komisja Nadzoru (KKN).

4. Krajowa Komisja Nadzoru (KKN)

Przepisy cytowanego w artykule rozporządzenia [4] znajdują także zastosowanie do kontroli przeprowadzanych przez Krajową Komisję Nadzoru.

KKN składa się z 3 do 5 członków; ze swego grona wybiera przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego. Do jej zadań należy sprawowanie kontroli nad przestrzeganiem przepisów i procedur związanych z wykonywaniem czynności rewizji finansowej przez biegłych rewidentów oraz działalnością podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych; zakres tej kontroli jest identyczny jak w przypadku kontroli dokonywanej przez KNA.

Zgodnie z ustawą [6, art. 26, ust. 3] kontrole w podmiotach uprawnionych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego przeprowadzane są nie rzadziej niż raz na trzy lata, a w pozostałych podmiotach – nie rzadziej niż raz na sześć lat. Przeprowadzają je kontrolerzy zatrudnieni w KIBR, przy czym kontrole w podmiotach, które nie wykonują czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego, mogą przeprowadzać także – na podstawie umowy cywilnoprawnej – wizytatorzy będący biegłymi rewidentami.

Zarówno kontrolerzy, jak i wizytatorzy muszą posiadać te same cechy osobowościowe i spełniać te same warunki co członkowie KNA. Kandydatów na kontrolerów przed ich zatrudnieniem oraz kontrolerów wyznaczonych do kontroli w podmiotach wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego zatwierdza KNA.

Do zadań KKN należy także określanie (w formie uchwał zatwierdzanych przez KNA):

- trybu wyboru kontrolerów i wizytatorów,
- zasad doskonalenia zawodowego kontrolerów i wizytatorów,
- wzoru protokołu kontroli przeprowadzanych przez kontrolerów i wizytatorów.

KKN opracowuje roczne plany kontroli⁴, które są publikowane na stronie internetowej KIBR. Prowadzi także wykaz podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących, co najmniej raz na trzy lata, czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego⁵.

4. Podsumowanie

Polski system nadzoru realizujący wymogi Dyrektywy 2006/43/WE [2] ma na celu wzmocnienie nadzoru publicznego nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta, działalnością firm audytorskich oraz KIBR. Regulacje prawne dotyczące systemu kontroli zostały zawarte w ustawie z 7 maja 2009 r. [6]. Organami uprawnionymi do kontroli są: Krajowa Komisja Nadzoru oraz Komisja Nadzoru Audytowego. Sprawną realizację kontroli oraz udział kontrolowanego w czynnościach kontrolnych ma zapewnić Rozporządzenie Ministra Finansów [4], obowiązujące od 18 lutego 2010 r.

Cele, o których mowa, mają zostać zrealizowane przede wszystkim przez:

- wprowadzenie instytucji programu kontroli (par. 3),
- wskazanie warunków i środków, jakie powinno się zapewnić osobie przeprowadzającej kontrolę (par. 7),
- sprecyzowanie formy dokumentowania przez osobę przeprowadzającą kontrolę dokonywanych czynności kontrolnych (par. 8),
- określenie zasad dokumentowania przez osobę przeprowadzającą kontrolę przebiegu i wyników czynności kontrolnych (par. 11).

Obecnie bardzo krótki okres obowiązywania nowych regulacji prawnych dotyczących biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych nie pozwala jednoznacznie stwierdzić, czy spełniają one oczekiwania środowiska zawodowego biegłych rewidentów i czy wszystkie określone w nich procedury zostały wykorzystane.

Ze wstępnych analiz wynika, że środowisko biegłych rewidentów już teraz musi rozważyć:

- Jak wypełniać, ale i modyfikować, procedury związane z oceną pracy firm audytorskich?
- Jaką pozycję winna zajmować Krajowa Rada Biegłych Rewidentów w systemie zapewnienia jakości badania sprawozdań finansowych?
- Jak usprawnić realizowane przez Krajową Komisję Nadzoru zadania kontrolne samorządu wobec biegłych rewidentów?
- Jak doskonalić działalność organizacyjną samorządu w kontekście wymogów stawianych przez Komisję Nadzoru Audytowego?
- Jak powinny kształtować się relacje pomiędzy organami nadzoru samorządowego a Komisją Nadzoru Audytowego?

⁴ KNA zatwierdza plan kontroli w podmiotach wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego.

⁵ Wykaz ten podlega publikacji na stronie internetowej KIBR.

- Jak zmienić w ustawie status małych firm audytorskich (w tym w odniesieniu do ubezpieczeń) z uwagi na to, że wymagania ustawy są jednakowe dla wszystkich podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań, podczas gdy nie wszystkie mają jednakowe możliwości?

Nadzór publiczny nad rewizją finansową, jej jakością, biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi w Polsce, wynikający z przepisów Dyrektywy 2006/43/WE [2], stał się faktem. Funkcjonowanie organu nadzoru to jednak problem otwarty, budzący wiele emocji i kontrowersji. Wymaga on wypracowania form współpracy samorządu biegłych rewidentów z organem nadzoru; jej celem powinno być podniesienie jakości sprawozdań finansowych i zaufania do informacji z nich płynących, a tym samym wzmocnienie wiarygodności biegłych rewidentów.

Literatura

- [1] Dadacz J., *Ustawa o biegłych rewidentach i ich samorządzie, firmach audytorskich oraz o nadzorze publicznym*, „Rachunkowość” 2009, nr 3.
- [2] *Dyrektywa 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych*, DzUrz UE L157/87 z dnia 9 czerwca 2006 r.
- [3] Kęsik A., *Wchodzimy w trudny rok*, „Rachunkowość – audytor” 2010, nr 1(42).
- [4] *Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2010 r. w sprawie kontroli wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów i działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych*, DzU 2010, nr 16, poz. 83.
- [5] Smejda-Rosłonec A., *Zmiany w sposobie działania biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych*, „Rachunkowość” 2009, nr 3/8.
- [6] *Ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym*, DzU 2009, nr 77, poz. 649.

ORGANIZATION OF PUBLIC SUPERVISION SYSTEM OF INDEPENDENT AUDITORS ACTIVITY AND AUDIT COMPANIES

Summary: In Poland, since 6th June 2009, i.e. since the new Act dated 7th May 2009 coming into force on independent auditors and their authorities, the new system of independent auditors' professional performance supervision and the control of entities' functioning entitled to audit financial statements has been in force. The institutions entitled to carry out such control are: National Supervision Commission and Audit Supervision Commission. Effective control implementation is to be ensured by the Minister's of Finance regulation dated 18th February 2010 which specifies detailed principles and the manner of conducting an audit, as well as the sample of an authorization document to perform such an audit.

Key words: independent auditor, Audit Supervision Commission, control, National Supervision Commission, public supervision.